

Viite: 23.06.2010, VM038:00/2009
Asia: Valtion tietojärjestelmähankkeiden arviointitoiminnon kehittäminen, lausunto työryhmämuistioluonnoksesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää työryhmämuistioluonnoksesta Valtion tietojärjestelmähankkeiden arviointitoiminnan kehittäminen seuraavan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on lausuntoonsa sisällyttänyt hallinnonalan virastojen esittämiä näkemyksiä.

0. YLEISET KOMMENTIT

Tietojärjestelmien hankintaan liittyvän arviointitoiminnan ja -osaamisen kehittäminen on tärkeää niin koko valtionhallinnon kuin yksittäisen virastonkin näkökulmasta.

Arviointitoiminta edellyttää, että otetaan käyttöön yhteiset hankkeiden suunnittelun menetelmät. Nykyisin hanke-esityksiä valmistellaan monin eri tavoin ja esitykset rakentuvat erilaisista osista. Arviointi mahdollistuu, jos hankesuunnitelmien kuvaukset sisältävät arvioitavat asiat. Pitää olla etukäteen tiedossa, mitä arvioidaan, mitä materiaalia ja mistä osaluista kuvaukset pitää olla ja millä mittareilla arvioidaan ja kuinka kauan arvioinnille on varattava aikaa.

Olisi hyödyllistä tarjota virastoille sellaisia työkaluja, että ne pystyisivät yhtenäisillä malleilla arvioimaan itsearviointina myös pieniä tietotekniikkahankkeita.

Mikäli arviointi tehdään hankkeen jokaisen eri vaiheen jälkeen ennen seuraavaan vaiheeseen siirtymistä, tarvitaan joustava ja nopea tapa toimia, jotta hankkeet eivät pysähdy pitkiksi ajoiksi odottaen arviointituloksia.

Arviointitoiminnan kehittäminen ei saa lisätä työmäärää eikä kustannuksia organisaatioissa kohtuuttomasti. Arviointitoiminta tulee järjestää siten, että se on riittävän kevyt ja joustava.

Myös arviointitoiminnan kehittämisestä tulee tehdä kustannus-hyötyanalyysi ennen työn käynnistämistä.

Suurin ongelma tietojärjestelmähankkeiden arvioinnissa on se, että ne lähes poikkeuksetta ovat osa organisaation toiminnan kehittämistä tai uuden palvelun tai toimintamuodon käyttöönottamista kuten raportin luvussa 4 todetaan. Keskitetyllä hankkeiden arvioinnilla ei ole, eikä sillä voikaan olla kapasiteettia arvioida yksittäisen organisaation tehtävälleen kuuluvia kehitystarpeita. Tämän vuoksi keskitettyä tietojärjestelmähankkeen arviointia on pidettävä vain yhtenä lausuntona hankkeen toteuttamispäätöstä tehtäessä.

Hankkeita arvioitaessa tulisi liitteenä 1 mainittua arviointikehikkoa enemmän käsitellä, miten kehittämishanke, jonka osa tietojärjestelmähanke on, on onnistunut suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Muistiossa on viitattu erikseen lausunnolla olleeseen luonnokseen hallituksen esitykseksi julkisen hallinnon tietohallinnon ohjausta ja tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koskevaksi lainsäädännöksi. Luonnoksen 4.4§:n mukaan

Ennen kuin valtion viranomainen päättää tietohallintoa koskevasta omasta hankinnastaan taikka muusta sen ratkaistavissa olevasta valtion talousarviosta rahoitetusta tietohallintoa koskevasta hankinnasta, jolla on laajaa toiminnallista merkitystä tai joka on taloudelliselta arvoltaan merkittävä, on sen pyydettävä asiasta valtiovarainministeriön lausunto. Jos valtion viranomainen haluaa poiketa valtiovarainministeriön lausunnosta, sen on saatettava asia valtioneuvoston raha-asianvaliokunnan käsittelyyn. Valtioneuvoston asetuksella säädetään näistä hankinnoista. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tässä momentissa tarkoitettua valtiovarainministeriön lausuntomenettelystä ja valtion viranomaisen päätöksenteosta.

Myös työryhmän muistiossa lausunnon pyytämisvelvoite rajataan valtion viranomaisiin, eikä se koske esimerkiksi korkeakouluja. Rajausta on hyvä.

Ministeriön ja korkeakoulujen yhteisiä ministeriön rahoittamia hankkeita velvoite kuitenkin koskisi.

"Tietojärjestelmää" ei ole tarkemmin määritelty dokumentissa, mutta tällä on tarkoitettu enemmän tai vähemmän *hallinnollisia* tietojärjestelmiä, eikä lausuntopyyntövelvoite koske esimerkiksi CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy:n hallinnoimia valtion omistamia tieteellisessä laskennassa käytettyjä supertietokoneita ja muuta valtion omistamaa tietoteknistä tutkimusinfrastruktuuria ja näihin liittyviä ohjelmistoja ja näiden hankintoja. Vastaavaa tietoteknistä infrastruktuuria on muillakin hallinnonaloilla. Rajausten tulisi olla eksplisiittisiä.

1. KANNANOTTO TYÖRYHMÄN ESITYKSIIN LUVUSSA 1:

1.1 Tietojärjestelmähankkeiden hankesalkku käyttöön virastoissa

Hankesalkun käyttöönotto virastoissa on kannatettava tavoite. Koska pyritään yhtenäisiin käytäntöihin ja tietojen toimittamiseen ohjaavalle ministeriölle ja tietojen toimittamiseen edelleen valtiovarainministeriölle, pitäisi hankesalkku toimintatapana määritellä tarkemmin esimerkiksi

JHS -suosituksen muodossa ja lisäksi tarjoamalla salkun hallintaan tietojärjestelmä. Tällä vältettäisiin päällekkäistä suunnittelutyötä.

Hankesalkun tietojen pitää olla yhteisesti määriteltyjä.

Tietojärjestelmähankkeiden on oltava organisaation kokonaisarkkitehtuurin mukaisia ja siten koordinoituja. Näin hankesalkun seuranta on osa kokonaisarkkitehtuurin seurantaa.

1.2 Virastot toimittavat tiedot tietojärjestelmähankkeistaan hallinnonalansa ministeriölle

On perusteltua koota tieto suunnitelluista ja käynnissä olevista hankkeista hallinnonalan ministeriölle. Tämä mahdollistaa tarvittaessa voimavarojen yhdistämisen ja järjestelmien toteuttamisen yhteishankkeina.

Tietojärjestelmien, joista tieto ministeriölle toimitetaan, tulee olla riittävän isoja tai muuten merkittäviä, jotta niistä kerättävällä tiedolla on vaikutusta tai jotta tietoa voidaan hyödyntää.

Muistion (s.15) mukaan tällä tavalla vahvistettaisiin ministeriön roolia hallinnonalan tietojärjestelmähankkeiden ohjauksessa. Tarkemmin ei ole otettu kantaa siihen, miten tämä konkreettisesti vahvistaa roolia ja miten tämä soveltuu virastojen tulosohtausprosessiin. Ministeriö saisi yhdenmukaista ja ajantasaista tietoa tietojärjestelmähankkeista ja niiden kustannuksista.

1.3 Yhtenäinen menetelmä ja yhteinen tietojärjestelmä hankesalkun hallintaan

Yhdessä edellisen esityksen kanssa tällä tavoitellaan näkymää kaikkiin valtionhallinnon tietojärjestelmähankkeisiin. Kokonaiskuvan muodostaminen koko valtionhallinnon IT-hankkeiden kokonaisuudesta on tällä hetkellä vaikeaa, ja menetelmien kehittäminen tämän mahdollistamiseksi on kannatettavaa.

Vain yhteisellä menetelmällä ja hankesalkulla saadaan hankkeet avoimesti näkyviin ja päällekkäiseltä tekemiseltä säästytään. Ennen kaikkea tarvitaan selkeät määrittelyt mitkä tietojärjestelmähankkeet viedään hankesalkkuun.

Hankesalkun pitää olla sidoksissa TTS- ja budjettiprosesseihin sekä kustannussyistä että seurattavuuden näkökulmasta.

Yhtenäisten periaatteiden noudattaminen hankesalkun hallinnassa on välttämätöntä. Yhtenäinen järjestelmä helpottaa yhtenäisen ja yhteismittaisen tiedon keräämistä. Järjestelmän toteutus ei saa kuitenkaan viedä resursseja ja kustannuksia, joita voidaan käyttää valtionhallinnossa muuhun hyödyllisempään.

Käytännössä hankesalkun käyttöönotto ennen yhteisen tietojärjestelmän olemassaoloa teettää oletettavasti runsaasti päällekkäistä työtä ministeriöissä ja virastoissa. Menetelmistö ja välineet olisikin mielellään kehitettävä valmiiksi ennen kuin hankesalkun hallintaan velvoitetaan.

1.4 Tietojärjestelmähankkeiden systemaattinen arvioinnin lisääminen

Tietojärjestelmähankkeiden yhtenäistä systemaattista arviointia on ehdottomasti lisättävä. Samalla kehittyy myös kehityshankkeiden arviointi, koska tietojärjestelmähankkeet ovat lähes aina osa jotakin kehityshanketta.

Työryhmän esitysten mukaan arvioinnin tavoitteena on lisätä hankkeiden onnistumisen edellytyksiä ja tämä on hyvä tavoite. Lausuntonmentelyllä pyritäisiin lisäksi lisäämään tietojärjestelmähankkeiden ohjausta siten, että hankkeiden toteuttamisessa otetaan huomioon valtion ja julkisen hallinnon kokonaisuus. Lisäksi arvioinnin tuottamaa tietoa käytettäisiin rahoituspäätösten tukena.

Esityksessä tunnistetaan, että em. tavoitteiden saavuttaminen yhtä aikaa on vaikeaa. Arvioitavaksi esitettävän materiaalin käyttö rahoituspäätösten tukena ei kannusta realismiin, jota onnistumisen edellytysten lisääminen arvioinnin tuloksena taas vaatii.

Tulee huomioida, että arviointimenettely pidentää hankkeiden kestoja ja toisaalta lisää niiden kustannuksia jonkin verran. Todennäköinen kustannusten lisäys on kuitenkin hyvin pieni suhteessa kokonaiskustannuksiin. Riskien pienentämisen kannalta menettely on kannatettava. Tulisi painottaa arviointia osana hankkeen laadunvarmistusta.

Arviointikehikolle tulisi kehittää esimerkiksi helppokäyttöinen verkko työkalu, joka mahdollistaisi kehikon hyödyntämisen erityisesti itsearvioinnissa eri syvyystasoilla. Näin voitaisiin helpottaa virastojen hankkeiden suunnittelua ja seuranta sekä tarkentaa niistä muodostuvaa kokonaiskuvaa ministeriö- ja konsernitasolla.

Arvioinnin on kohdennuttava myös tietojärjestelmien yhteentoimivuuteen ja tietosisältöön, erityisesti metatietoelementtien yhteismitallisuuteen. Tietojärjestelmähankkeen organisointi, etenemisen raportointi ja rahoituksen seuranta voitaneen toteuttaa itsearviointina, mutta yhteentoimivuuslakiluonnoksessa edellytetty tietotason yhteentoimivuus edellyttää koordinoitua, ulkopuolisten asiantuntijoiden tekemää arviointia.

1.5 Hallinnonalan ministeriön huolehdittava ulkopuolisten hankkeiden arviointien teettämisestä

Velvoite ulkopuolisen arvioinnin teettämiseen olisi niillä hankkeilla, joiden kokonaiskustannusvaikutus on suurempi kuin viisi miljoonaa euroa tai jotka ovat muuten merkittäviä (esim. perustietovarantohanke, merkittävä vaikutus kansalaisiin ja yrityksiin, paljon sidosryhmiä). Virasto ja ministeriö sopisivat, mistä hankkeista arviointi on tehtävä.

Yli viiden miljoonan hankkeille on hyvä edellyttää ministeriön hankkima arviointi. Arvioinnista tulisi sopia jo hankintaa käynnistettäessä.

Työryhmän suosituksena esitetään, että arvioinnit toteutetaan "mahdollisuuksien mukaan" yhdessä valtiovarainministeriön arviointitoiminnon kanssa perustettavaa arvioijapoolia käyttäen. Valtiovarainministeriö tulisi kuitenkin tiukemmin velvoittaa tarjoamaan tarvittava arviointiresurssi joko poolin resursseja käyttäen tai muulla tavalla.

Arviointimenettelyä ei kannata ottaa käyttöön ennen kuin julkishallinnon IT-strategia on luotu ja kokonaisarkkitehtuuri kuvattu siten, että niissä on jotain noudatettavaa.

Arvioinnin tulisi olla osa hankehallintoa ja arvioinnin vaatimien dokumenttien luominen tulisi viedä osaksi relevantteja JHS -suosituksia.

Muistion luvussa 4 (s. 8) tunnistetaan, että tietojärjestelmähankkeissa ja toiminnan kehittämishankkeissa, joihin liittyy tietojärjestelmien kehittämistä: "Se, millainen tietojärjestelmä uuden toimintamallin tueksi tarvitaan ja miten ja millaisin vaatimusmäärittelyin tietojärjestelmäpalvelut toteutetaan, on vielä avoin kysymys. Tämän vuoksi olisikin tärkeää hyväksyä arviointien tarkentuminen sitä mukaa kun ratkaisut järjestelmän toteuttamiseen tarkentuvat." Tämä huomio tulisi ottaa vakavasti luotaessa JHS-suosituksia arvioinnin ohjeistoksi.

Muistion sivuilla 12–13 luotavaksi esitetyn "Kustannus, hyöty- ja vaikuttavuusanalyysi" -suosituksen ja kuvassa 2 esitettyjen arvioinnin painopisteiden suhde hankkeiden eri vaiheissa ei tule selväksi esityksessä. Kuvattaisiinko suosituksessa kaikissa vaiheissa tehtävät analyysit?

Ulkopuolisen arvioinnin pitäisi hyödyttää hanketta. Ulkopuolisilta arvioijilta edellytetään sellaista osaamista, missä yhdistyy substanssi- ja tietojärjestelmähankkeosaaminen. Jotta hankkeita ei pilkottaisi pienemmiksi arvioinnin välttämiseksi, on arviointitoiminnan oltava joustavaa ja tehokasta sekä oltava sidoksissa TTS- ja budjettiprosesseihin.

Arvioijapooli soveltuu hyvin myös viisi miljoonaa euroa pienempien hankkeiden arviointiin. Ja sen käyttöä tulisi edistää myös hallinnonalojen sisällä. Mahdollinen valtiovarainministeriöön perustettavan arviointitoiminnon tulisi olla kevyt. Sen tehtävä tulisi olla arvioijapoolien työn tukeminen. Sen tulisi tarjota yhteisiä työmenetelmiä ja koulutusta.

1.6 Asianomainen ministeriö ja valtiovarainministeriön IT-konserniohjaus voivat pyytää nähtäväkseen tietojärjestelmähankkeen arvioinnin ja antaa hankkeesta lausunnon

Työryhmän esityksen (s.17) mukaan "Ministeriöllä olisi mahdollisuus antaa lausunto mistä tahansa hallinnonalansa tietojärjestelmähankkeesta. Tällä tavoin ministeriö voisi varmistaa hankkeiden soveltuvuuden hallinnonalan strategiaan ja arkkitehtuuriin. Vastaavasti valtiovarainministeriö voisi pyytää nähtäväksi minkä tahansa valtionhallinnon tietojärjestelmähankkeen ja antaa siitä lausunnon. Valtiovarainministeriön lausunto annettaisiin tehdyn arvioinnin perusteella ja lausunto annettaisiin hankkeen IT -strategian mukaisuudesta, arkkitehtuurinmukaisuudesta, kustannus-hyötyarvion realistisuudesta ja hankkeen onnistumisen edellytyksistä. Mikäli virasto tai ministeriö ei hyväksy valtiovarainministeriön esittämää lausuntoa, asia vietäisiin sektoriministeriön esittelystä raha-asiainvaliokunnan ratkaistavaksi."

Esityksessä ei ole kuvattu, mikä sektoriministeriön viraston hankkeesta tekemän lausunnon rooli tarkkaan ottaen olisi, ja miten toimittaisiin, jos virasto ei "hyväksy" sitä. Miten lausunnon antaminen soveltuu nykyiseen tulosohtausprosessiin vai luodaanko tässä tulosohtauksesta erillinen ohjausprosessi tietojärjestelmähankkeille?

Koska IT-konserniohjauksella voi olla vain rajoitettu näkemys eri virastojen toiminnasta ja kehittämistarpeista, sen lausuntoa tulisi pitää vain yhtenä lausuntona hankkeen toteuttamispäätöstä tehtäessä.

Ministeriöllä ja valtiovarainministeriön IT-konserniohjauksella on oikeus pyytää nähtäväkseen hankkeen arviointitoiminnan tulokset. Kuitenkin ennen tällaisen oikeuden perustamista tulee hankkeiden toteuttajien olla tietoisia arvioinnilta edellytettävistä asioista.

Arviointitoiminto ja lausunnon antamismahdollisuudet täytyisi määrittää selkeästi. Työryhmän suosituksista ei synny yksiselitteistä kuvaa arviointiprosessista, sen eri variaatioista ja prosessiin liittyvistä eri toimijoista.

1.7 Valtiovarainministeriöön perustetaan arviointitoiminto

Arviointitoiminnon ja arvioijapoolin perustaminen on kannatettavaa. Mikäli toiminto perustetaan, tulisi sen ottaa selkeästi vastuu arviointiresurssien tarjoamisesta merkittävälle hankkeille.

Arviointitoiminnon tulisi olla kevyt. Sen tehtävä tulisi olla arvioijapoolien työn tukeminen. Sen tulisi tarjota yhteisiä työmenetelmiä ja koulutusta

1.8 Merkittävien tietojärjestelmien arviointia varten perustetaan arvioijapooli

Työryhmän suosituksena esitetään, että ministeriöiden tulisi osoittaa arvioijapooliin hallinnonalaltaan kokeneita virkamiehiä.

On myös huomattava, että arviointitoimintoa varten tarvitaan eri alojen asiantuntemusta.

Arvioijapoolin käytöllä arviointien toteuttamiseen olisi julkisen hallinnon osaamisen lisäämisen ja julkishallinnon IT-toimijoiden verkostoitumisen kannalta positiivisia vaikutuksia. Käytännössä tällaisia virkamiehiä olisivat ministeriöiden ja virastojen tietohallinnon johtotehtävissä toimivat sekä esimerkiksi kokeneet projektipäälliköt.

Virkatyönä tehtävä arviointityö on erittäin haasteellista nykyisillä karsituilla henkilöresursseilla.

1.9 Valtiokonttori (VIP) kehittää ja ylläpitää tietojärjestelmähankkeiden ohjeistoa sekä huolehtii, että on tarjolla koulutusta

Ohjeistus ja koulutus ovat välttämättömiä toiminnan onnistumiseksi. Tarvitaan jatkuvuutta, osaamisen kehittämistä ja uusien/ vaihtuvien henkilöiden kouluttamista.

Koulutuksessa tulee ottaa huomioon myös yhteentoimivuuslakiluonnoksessa esitetyt asiat.

1.10 VM valmistelee yhdessä HAUS kehittämiskeskuksen kanssa tietojärjestelmien kehittämiseen liittyvän osuuden laajentamista johdon koulutusohjelmissa

Tietojärjestelmien kehittämiseen liittyvän osuuden laajentaminen johdon koulutusohjelmissa on kannatettavaa.

Tässäkin koulutuksessa on huomioitava yhteentoimivuuslakiluonnok-
sessa esitetyt asiat.

1.11 Valmistellaan arviointikehikko ja siitä tehdään JHS-suositus

Arviointimenetelmän ja arviointikehikon kehittämisessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota sekä niiden huolelliseen dokumentoimiseen että niiden käytettävyyttä tukevien (mahdollisesti verkko-) työkalujen tuottamiseen.

Työryhmän työstämään arviointikehikkoon sisältyvät asiat pitää olla kuvattu jo tietojärjestelmän hanke-esityksessä. Hanketta ei voi arvioida ellei kehikkoon kuuluvia asioita ole kuvattu riittävällä tarkkuudella. Arviointikehikko toimisi ohjaavana hankkeen suunnittelussa ja pitäisi olla vähintään JHS-suositus tai määräys. Arviointikriteereitä sen sijaan pitää olla rajallinen määrä, jotta arviointitoiminta olisi joustavaa ja nopeaa.

Kehikkoa suunniteltaessa tulee muistaa, että tarpeeksi selkeä ja yksinkertainen kehikko tuottaa parhaat tulokset.

Arviointikehikkoon tulisi lisätä myös yhteentoimivuus tehokkuuden, toteutettavuuden ja vaikuttavuuden lisäksi. Liitteenä 1 olevasta arvioinnin kohteiden luettelosta ei täysin käy selville se, mitä esimerkiksi valtion arkkitehtuurin mukaisuudella tarkoitetaan: sitä, että organisaation arkkitehtuuri on tehty suositeltavan arkkitehtuurimenetelmän mukaisesti vai sitä, että esimerkiksi toiminta- ja tietoarkkitehtuuri on käytännössä toteutettu siten, että prosessit ja metatiedot ovat mahdollisimman yhdenmukaisia muiden organisaatioiden kanssa.

1.12 Päivitetään JHS-suosituksia ja valmistellaan puuttuvat suositukset ja ohjeet

Kustannus-hyöty-vaikuttavuusanalyysin saaminen JHS-suosituksiin on välttämätöntä. Sen käyttöön tulee myös saada selkeät ohjeet ja koulutusta.

Myös riskienhallintaan tulee ohjeistaa ja kouluttaa koko valtionhallinnon yhteisellä mallilla.

Suosituksien ja ohjeiden valmistelussa on otettava huomioon myös tarvittavat tietoarkkitehtuurin osa-alueet. Myös prosessien yhtenäistämiseen tarvitaan suosituksia ja ohjeita.

2 VIRASTONNE NÄKEMYS ESITETYN MALLIN MUKAISEN ARVIOINTITOIMINNON MAHDOLLISUUKSISTA EDISTÄÄ TIETOJÄRJESTELMÄHANKKEIDEN ONNISTUMISTA

Arviointitoiminto antaa valtiovarainministeriölle mahdollisuuden käytännössä keskeyttää hankkeita, jotka eivät ole "arkkitehtuurin mukaisia", tms.

Etukäteen tehty hankearviointitoiminta edistää tietojärjestelmien toteuttamisen onnistumista. Avoimella hankesalkulla voitaisiin edistää tiedon leviämistä käynnissä olevista hankkeista.

Arviointitoiminto tulee organisoida siten, että se on kevyt ja tehokas

eikä jäykistä hallinnonalojen tietohallinnon kehittämistoimintaa.

Liitteessä 1 esitetty arviointikehikko on hyvä lähtökohta tietojärjestelmähankkeiden arvioinnille. Siinä kuitenkin korostuu liikaa tietojärjestelmäprojekti. Arviointikehikkoa tulisi ehdottomasti laajentaa käsittämään myös tietojärjestelmän käyttöönoton jälkeinen aika, siinä tulisi käsitellä se, miten arvioidaan kehittämishankkeen, jonka osa tietojärjestelmähankke on, onnistuminen ja sen vaikutukset suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Kun mallista tehdään riittävän selkeä ja yksinkertainen, sillä edistetään tietojärjestelmähankkeiden onnistumista. Tarpeeton byrokratia ja hitaus viraston ulkopuolisen arvioinnin toteuttamisessa sen sijaan eivät tule edistämään hankkeiden onnistumista.

3 VIRASTONNE NÄKEMYS VIRASTONNE MAHDOLLISUUKSISTA PANOSTAA ARVIOINTITOIMINTOON ANTAMALLA TYÖPANOSTA ARVIOIJAPOOLIIN ?

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastoista muun muassa Kansallisarkisto (erityisesti tietoarkkitehtuurin osa-alueet), Museovirasto ja Suomen Akatemia ovat ilmaisseet halukkuutensa koulutuksen jälkeen osallistua arvioijapooliin.

4 MILLÄ OSA-ALUEILLA VALTIONHALLINNON TIETOJÄRJESTELMÄHANKKEISSA TULISI OLLA VAATIMUKSENA YHTEISTEN MENETELMIEN KÄYTTÖ ?

Yhteiset arviointiperiaatteet tulisivat olla käytössä kaikilla tasoilla. Hankkeen koosta riippuen tarkastelun syvyys ja yksityiskohtaisuus voi vaihdella.

Yhteisten menetelmien käyttö tulisi olla vaatimuksena kaikissa virasto- tai hallinnonalarajat ylittävissä yhteishankkeissa

Osa-alueina voi mainita mm. hankehallinnan, budjetoinnin, riskienhallinnan ja arkkitehtuurin.

5 MIKÄ ON VIRASTONNE NÄKEMYS JHS-JÄRJESTELMÄN SOVELTUVUUDESTA HANKKEIDEN MENETELMÄOHJEISTUKSEN KEHITTÄMISESSÄ JA YHTEISTEN MENETELMIEN KÄYTÖN EDISTÄMISESSÄ ? MUITA MAHDOLLISIA KEINOJA ?

JHS-ohjeistukset ovat riittäviä, kunhan niistä tiedotetaan riittävästi ja menetelmien käyttöön annetaan koulutusta. Myös osallistuminen JHS-järjestelmän hankkeisiin tulisi olla mahdollista virastoille ja niistä tulisi tiedottaa automaattisesti virastoja. Tällä hetkellä postituslistalle voi liittyä vapaaehtoisesti tai sattumalta löytää JHS-sivuilta meneillään olevia hankkeita.

JHS-järjestelmästä täytyy saada sitova yhteentoimivuuslakityöryhmän esittämällä tavalla.

6 MILLÄ TAVOIN ARVIOINNIN TULOKSET JA OPIT OLISI MAHDOLLISTA SAADA HALLINNONALOJEN HYÖDYNNETTÄVIKSI ?

Raportoimalla niistä riittävän yksityiskohtaisesti ja julkisesti.

HAUS voisi järjestää tietojärjestelmähankkeisiin osallistuville koulutusta samoin kuin myös johdon koulutusohjelmiin osallistuville.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voisi järjestää hallinnonalakohtaisia arviointitoiminnan tuloksia esitteleviä tilaisuuksia, joihin koottaisiin arviointia. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialansa tietohallinnolle järjestämät tilaisuudet sopivat tällaiseen hyvin. Niistä voidaan sitten jakaa oppia myös muille hallinnonaloille.

Esimerkkinä hallinnonalalta voi mainita Museoviraston, joka on vetänyt museoiden laatuarviointia muutaman vuoden ajan. Käytännössä järjestelmä on toiminut siten, että museoiden on täytynyt tehdä ensin itsearviointi ennen ulkopuolisen poolin tekemää arviointia. Poolissa on ollut mukana muiden museoiden koulutettuja arvioijia. Järjestelyn hyvä puoli on se, että saavana osapuolena ei ole ainoastaan arvioinnin kohteena oleva museo vaan, myös mukana olevat arvioijat oppivat uutta joka arvioinnin yhteydessä. Poolin suorittama vertaisarviointi on osoittautunut tehokkaimmaksi ja konkreettisimmaksi tavaksi levittää hyviä käytäntöjä organisaatioihin.

Museovirastolla on kokemusta erään EU-hankkeen piirissä tietyn tyyppisten hankkeiden tietojen vapaaehtoisesta täyttämisestä verkkolomakkeelle, jossa ne ovat muiden organisaatioiden käytettävissä. Tämän palvelun tavoitteena oli levittää hyviä käytäntöjä, mutta käytännössä tulokset ovat olleet hyvin vähäisiä.

Ylijohtajan sijainen,
talousjohtaja

Eero Pulkkinen

Tietohallintojohtaja

Irma Nieminen

TIEDOKSI Opetusministeri
Kulttuuri- ja urheiluministeri
Valtiosihteerit
Erityisavustajat
Kansliapäällikkö
Ministeriön osastot ja yksiköt
Hallinnonalan virastot